

OBD Noordwest

Postbus 80
1620 AB Hoorn
T (0229) 25 93 80
F (0229) 25 93 83
E info@obdnoordwest.nl

Locatie Hoorn (centraal bureau)

Blauwe Berg 3A
1625 NT Hoorn

Locatie Alkmaar

James Wattstraat 4
1817 DC Alkmaar

De kennisgroep Logopedie biedt daarnaast activiteiten op het gebied van preventie en curatie van 0- tot 12-jarigen.

Daarbij kan gedacht worden aan:

- Scholing op het gebied van onder andere signalering van logopedische stoornissen en taalstimulering aan peuterspeelzaalleid(st)ers, leid(st)ers van kinderdagverblijven, leerkrachten, jeugdverpleegkundigen.
- Informatieavonden voor ouders, leid(st)ers en/of leerkrachten over specifieke logopedische onderwerpen (bijvoorbeeld algemene taalstimulering, afwijkende mondgewoonten, stotteren, en dergelijke).

- Telefonische consultatie.
- Observatie en/of onderzoek van individuele kinderen, of groepsobservatie.
- Begeleiden van groepen/groepsbehandelingen (bijvoorbeeld meertaligheid, afwijkende mondgewoonten, taalgroepjes).
- Individuele begeleiding van kinderen met logopedische stoornissen.
- Stemtraining voor beroepssprekers.

Meer weten?

Voor advies of begeleiding door een logopedist van OBD Noordwest kunt u contact opnemen via logopedie@obdnoordwest.nl.

Januari 2010

Logopedie

Wat is logopedie?

Logopedie heeft als doel het verbeteren of vergemakkelijken van communicatie. Taal is één van de middelen die we gebruiken om te communiceren. Met taal breng je gedachten, wensen en informatie over aan anderen om onze lichamelijke en sociale behoeften aan te geven en te bevredigen. Taal heeft nog een andere belangrijke functie. Het is een instrument voor denken en leren. Met behulp van taal kunnen we zaakvakken op school begrijpen en leren, plannen maken, problemen signaleren, redeneren, alternatieven bedenken, problemen oplossen, fantaseren en voorspellen. Het leren van taal is van vitaal belang voor een goede sociale, emotionele en intellectuele ontwikkeling.

Wanneer er bij het proces van spreken iets mis gaat, of wanneer er een vermoeden bestaat dat de spraak-/taalontwikkeling niet goed verloopt, kan een logopedist worden ingeschakeld.

Veel voorkomende logopedische stoornissen

Logopedische stoornissen zijn stoornissen in de communicatie en/of in de verwerking van het eten en drinken. Deze stoornissen kunnen liggen op het gebied van spraak, taal, stem, gehoor/auditieve vaardigheden of mondgewoonten.

Spraak

Er is sprake van een vertraagde spraakontwikkeling wanneer een kind in zijn spraak

achterblijft bij leeftijdsgenootjes. Het kind is minder goed verstaanbaar, doordat hij of zij één of meerdere klanken verkeerd uitspreekt. Wanneer een kind niet goed verstaan wordt door de omgeving, kan dit leiden tot frustraties bij het kind. Veel voorkomende spraakproblemen zijn bijvoorbeeld het nog niet of onvoldoende beheersen van de /r/ of de /sch/. Er kan ook sprake zijn van interdentaliteit of addentaliteit. Hierbij komt tijdens het spreken de tong respectievelijk tussen of tegen de tanden. De uitspraak van met name de /t/, /d/, /s/ en de /z/ klinken daardoor afwijkend en de stand van het gebit wordt nadelig beïnvloed doordat de tong de tanden raakt.

Het kan ook zijn dat het kind moeite heeft met de vloeiendheid. In de normale ontwikkeling kan het voorkomen dat het kind een periode doormaakt van niet-vloeiend spreken. De groei van de woordenschat, de zinsbouw en de mogelijkheden van de spraakmotoriek verloopt niet altijd evenwichtig. Daardoor ontstaan zogeheten 'normale niet-vloeiendheden', die meestal weer vanzelf verdwijnen. Het is in deze periode lastig vast te stellen of het gaat om normale niet-vloeiendheden of dat er echt sprake is van (beginnend) stotteren.

Taal

Men spreekt van een vertraagde taalontwikkeling wanneer een kind in zijn taal achterblijft bij leeftijdsgenootjes. Het kind spreekt (nog) niet of opvallend minder; het spreekt in onvolledige, kromme zinnen;

het heeft een te kleine woordenschat; en soms begrijpt het kind niet goed wat er gezegd wordt. Een vertraging in de taalontwikkeling geeft problemen: het kind wordt door de omgeving niet begrepen en het kan zich niet goed uiten. Dit kan tot frustraties en gedragsproblemen leiden. Ook het leren op school kan moeizamer verlopen. Aan de hand van taalonderzoeken kan worden bepaald op welk(e) gebied(en) van de taalontwikkeling er sprake is van een achterstand.

Stem

Veel voorkomende problemen met de stem zijn heesheid en schorheid. Dit ontstaat onder andere door verkeerd stemgebruik,

waardoor de stembanden kunnen beschadigen (bijvoorbeeld de vorming van knobbeltjes of poliepen). Dit kan bij kinderen ontstaan door veel schreeuwen, het nadoen van gekke stemmetjes en regelmatig keelschrapen.

Gehoor en auditieve vaardigheden

Een goed gehoor is erg belangrijk voor de communicatie. Als kinderen niet goed kunnen horen, kan dat (ernstige) gevolgen hebben voor de spraak- en taalontwikkeling. Bij oorontstekingen en verkoudheid is het gehoor vaak verminderd. Kinderen die in de eerste levensjaren regelmatig middenoorproblemen met gehoorverliezen hebben, kunnen problemen krijgen in de spraak- en

taalontwikkeling.

Veel lees- en spellingsproblemen vinden hun oorsprong in problemen met de taalontwikkeling, fonologie en/of de auditieve vaardigheden. Wanneer een kind moeite heeft met de auditieve vaardigheden, zoals het rijmen, het auditief geheugen of de auditieve analyse en synthese, kan dit leiden tot het ontwikkelen van lees- en spellingsproblemen (onder andere dyslexie).

Mongewoonten

Onder afwijkende mondgewoonten worden die gewoonten verstaan die negatieve gevolgen hebben voor de gebitsstand, het spreken of het gehoor. Veel voorkomende voorbeelden zijn open mondgedrag (het ademen door de mond) en duimzuigen. Door open mondgedrag neemt de kans op oorontstekingen toe. Daarnaast kunnen vergroeiing van het gebit en/of de kaak optreden of kan een kind gaan slissen of lispelen. Het zuigen op een duim, vinger of speen is normaal bij een baby of peuter; daarna wordt het een gewoonte met veelal negatieve gevolgen.

Vroegtijdige onderkenning

In de eerste zes levensjaren wordt de basis gelegd voor een goede spraak-/taalvaardigheid. In deze periode staat een kind meer open en is het gevoeliger voor het leren van een taal. Rond het zesde levensjaar is de basistaalontwikkeling van een kind in principe afgerond. Een spraak-/taalach-

terstand die niet tijdig wordt aangepakt, resulteert vaak in een leerachterstand waardoor de schoolprestaties van het kind gevaar lopen. Daarnaast vormt een spraak-/taalachterstand ook een bedreiging voor de sociale en emotionele ontwikkeling. Het tijdig signaleren van problemen in de auditieve vaardigheden is van groot belang, omdat deze vaardigheden de basis zijn voor het leren lezen en schrijven in groep 3. Het vroegtijdig signaleren van spraak- en/of taalontwikkelingsproblemen is belangrijk om problemen op latere leeftijd te voorkomen. Om die reden wordt er bij de 5-jarigen op school een logopedische screening uitgevoerd door de logopedisten van OBD Noordwest. De screening wijst uit of er (nog) sprake is van een logopedische stoornis, wanneer deze nog niet eerder onderkend is. Wanneer ouder(s)/verzorger(s) of de leerkracht al eerder twijfels heeft, is het belangrijk om dit aan te geven bij de logopedist. In zo'n geval kan het kind al eerder gezien worden.

Wat kan OBD Noordwest voor u betekenen?

Bij OBD Noordwest zijn kwaliteitsgeregistreerde logopedisten werkzaam. De voornaamste werkzaamheden van de logopedisten bestaan uit preventie (screening, onderzoek en advisering) en curatie (directe en indirecte logopedische behandeling) van basisschoolleerlingen.